

Maailmankansalainen ja media

Pirjo-Riitta Puro 14.5.2008

Sanomalehtien Liitto

- n. 200 jäsenlehteä
  - joista 53 ilmestyy 4-7 kertaa viikossa
  - joista n. 150 paikallislehteä
- toimialajärjestö
- jäsenlehtien yhteislevikki 3,2 milj. lehteä
- 840 miljoonaa lehteä vuodessa

Sanomalehti-käsite

Sanomalehti on paperisen sanomalehden ja siihen mahdollisesti liittyvien verkkolehden ja sähköisten uutis- ja ilmoituspalvelujen kokonaisuus. Painetun sanomalehden kriteereitä ovat maksullisuus, ilmestyminen vähintään kerran viikossa, tarkastettu levikki sekä monipuolinen ja ajankohtainen sisältö.

Mediakonvergenssia, sanomalehden monikanavaisuus

24/7

Sanomalehden uusi käsite:

on-line, verkkolehdet, näköislehdet,
mobiiliuutiset

Nousussa:

interaktiivisuus, blogit,
liikkuva kuva

Sanomalehti opetuksessa

- yhteistyötä koulujen kanssa yli 40 vuotta
- HYOL:n kurssi vuonna 1964
- alkoi lukioista, nyt pääpaino perusopetuksessa
- mukana myös esiopetus ja päiväkodit
- ammattiopistoihin uusia panostuksia
- kaksikielistä (Tidningen i Skolan)

Työnjako: liitto ja lehdet

- Lehdet huolehtivat yhteistyöstä oman levikkialueensa koulujen kanssa
  - jokaisessa lehtitalossa slop-yhteyshenkilö
- Liitto tuottaa tukiaineistoja kouluille ja lehtien tekemälle työlle
- www.sanomalehdet.fi
  - sanomalehti opetuksessa

Tärkein oppimateriaali

- on sanomalehti, myös verkossa
- useimmat lehdet antavat lehtinippuja ympäri vuoden
- suurin tapahtuma sanomalehtiviikko
  - yli 1,2 miljoonaa lehteä kouluihin
  - verkkolehdet, näköislehdet, arkistot, hakupalvelut, kauppapaikat

Sanomalehti opetuksen kohteena – myös verkossa

- eri juttutyypit, mielipiteet, uutiset
- ilmoitukset ja mainokset
- mitä lehtikuva kertoo/jättää kertomatta
- uutiskriteerit, mm.
paikallislehti/maakuntalehti
- eettiset kysymykset

Sanomalehti opetuksen kohteena

- mistä lehti saa aineistonsa
- ketkä lehteä tekevät
- mikä on sanomalehden tehtävä mediakentässä

Sanomalehti tiedon lähteenä

- tiedon dynaamisuuden ymmärtäminen
  - verkkolehdet, arkistot apuna
- luetun ymmärtämisen syventäminen
- ajankohtaiset asiat
- opitun soveltamisen harjoittelu

Sanomalehti oppimateriaalina

- opettaa käsitteitä
- laajentaa sanavarastoa
- antaa uutta tietoa
- opettaa lähdekritiikkiä
- antaa aineksia maailmankuvan rakentamiseen
- kehittää lukemis- ja tiedonkäsittelystrategioita

Sanomalehti opetusmenetelmien rikastuttajana

- vuorovaikutus lähiympäristön kanssa
- uusi lähestymistapa oppilaaseen: ajankohtaisen aiheiden jakaminen yhdessä
- aktiivinen tiedonrakentelu
- osallistuminen ja vaikuttaminen
- yhteistyö kodin ja vanhempien kanssa

Tekemällä oppii

- oppiainerajat ylittävä yhteistyö
  - esim. koulu/luokkalehden tekeminen
    - poliittinen lehti, teemalehti
  - blanco-lehdet

Apuvälineitä verkossa

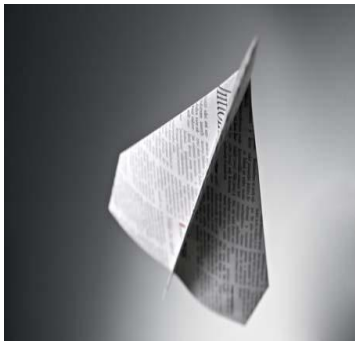
- Juniorijournalistin tutkinto
  - www.edu.fi/oppimateriaalit/juniorijournalisti
- Lehtiverstas
  - www.edu.fi/oppimateriaalit/lehtiverstas
  - www2.edu.fi/lehtiverstas

Kansalaisvaikuttaminen

- Sanomalehti opetuksessa -toiminnan peruslähtökohtia
  - Mediatekstien taitava lukija
    - Miten minuun/muihin vaikutetaan?
    - Sanomalehtien Liiton oppimateriaaleja:
      - Medialukutaidon ABC
      - Totta kai?
      - Elämänmakua luokkahuoneeseen
      - Verkosta: Näkökulmia globalisaatioon vuodelta 2000, Lapsella on oikeus tietää, Tutkimusmatkoja sähköisiin arkistoihin
    - Miten itse osaan vaikuttaa?

Oma ääni kuuluviin

- Suurin osa sanomalehdistä julkaisee nuorten tekstejä, vuorovaikutteisuutta lisää
  - Nuorten toimittamia sivuja, palstoja
  - Verkkolehdistä nuorten tekemiä sivustoja
  - Mielenkiintoa, omia keskusteluja, muista verkkolehdistä!
  - Blogit
- Lehtitalovierailut, toimittajavierailut:
  - Avataan journalistista prosessia nuorille

Pidättekö vaaleista?

- Vaalit: sanomalehdet aktiivisesti mukana, paikalliset asiat esille > nuorten näkökulmia toivotaan
  - Vaalikoneet
  - Koulujen vaalipaneelit, muu aktivointi ja päätöksenteon selventäminen (miten sovitetaan koulun työhön?)

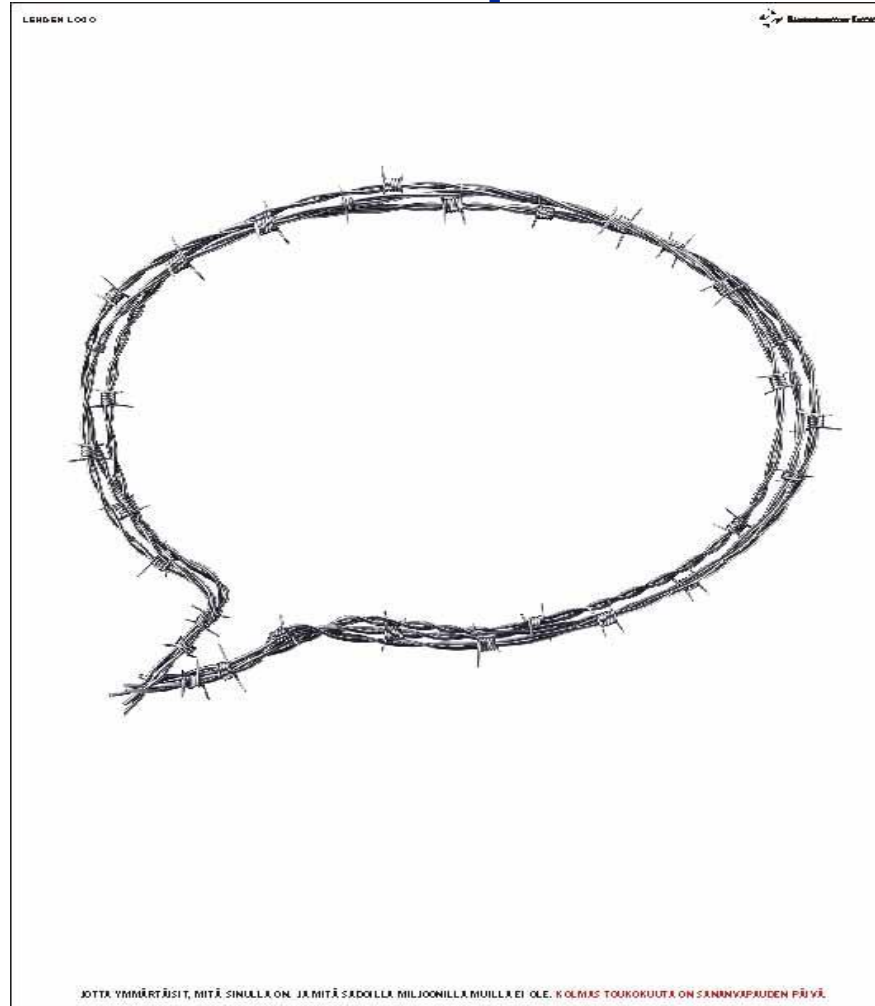

Kansainvälisyys

- Sanomalehtien maailmanjärjestö
WAN: Newspapers in Education-
ja Young Readers -ohjelmat
– www.wan-press.org/nie/home.php

Sananvapaus

PRESS FREEDOM

0

JOURNALISTS IN JAIL

30

**Over 30 journalists
and more than 50 cyber reporters
are imprisoned in China**

Kiitos!

Hyvää Kesää!

pirjo-riitta.puro@sanomalehdet.fi

www.sanomalehdet.fi

SANOMALEHTIEN LIITTO

